

باسمه تعالی

طرح برگزاری همایش علمی

« قرآن، سلامت معنوی اسلامی و جامعه »

(هشتمین همایش سالانه گروه سلامت معنوی اسلامی فرهنگستان علوم پزشکی ج.ا.ا.)

مقدمه:

سلامت معنوی، یکی از ابعاد چهارگانه سلامت (جسمی، روانی، اجتماعی و معنوی) طبق مصوبه سازمان جهانی بهداشت است. بسیاری از کشورها به این بُعد از ابعاد سلامت، توجه کرده و آن را در عرصه‌های آموزش، پژوهش و مراقبت‌ها و خدمات بهداشتی - درمانی وارد نموده‌اند. با این حال، در کشور ما، این بُعد مهم از ابعاد سلامت، تاکنون چندان‌که شایسته و بایسته است مورد التفات و توجه جدی و دقیق قرار نگرفته است. این در حالی است که بُعد معنویت، از منظر دین مبین اسلام، عمیق‌ترین بُعد از ابعاد سلامت است و بر دیگر ابعاد سلامت، بیش‌ترین و عمیق‌ترین تأثیرات را دارد.

در کشورهای غربی، برخی معنویت را بالاتر از دین می‌دانند و پاره‌ای آن را پایین‌تر از دین تلقی می‌کنند و عده‌ای هم آن را مرتبط با اعتقادات مذهبی می‌دانند. عده‌ای از محققان غربی، سلامت معنوی را با سلامت دینی به‌نحوی همسان می‌انگارند و معتقدند متعالی‌ترین شکل معنویت، با دین هم‌پوشانی دارد. اینان معتقدند معنویت بدون مذهب، به احتمال زیاد به انحراف کشیده می‌شود. اما به‌هرحال آنچه در نوشته‌های غربیان غلبه دارد، با معنویت اخروی ارتباطی نداشته و بیشتر شامل معنویت دنیوی و سکولار است که در روزگار ما رواج فراوان یافته است.

«سلامت معنوی اسلامی»، وضعیتی است که در آن بینش، گرایش و کنش فردی، خانوادگی و اجتماعی انسان در راستای قرب و رضای الهی قرار گیرد. از منظر اسلامی، سلامت معنوی دارای جایگاه خاصی است: سلامت معنوی، مهم‌ترین، عمیق‌ترین و تأثیرگذارترین بُعد از ابعاد سلامت انسان است. به تعبیر دیگر: سلامت معنوی، یک بُعد در عرض دیگر ابعاد سلامت نیست؛ بلکه حیثیتی است که به‌نحو طولی، همه عرصه‌های جسم، روان، اجتماع، بینش، منش و شناخت را فرامی‌گیرد و تأثیرات وسیع و عمیقی بر ابعاد مختلف وجود آدمی می‌نهد (شاید

بتوان گفت سلامت معنوی، تنها یک "بعد" از ابعاد سلامت نیست، بلکه یک "الگوواره" (پارادایم) است که بر همه ابعاد سلامت، شمول و سیطره دارد).

با نظر داشت این نکته که قرآن مجید، مشحون از تعابیر و مضامین مرتبط با سلامت معنوی بلکه نخستین و مهمترین منبع در زمینه سلامت معنوی اسلامی است، کاملاً لازم است برای برخورداری جامعه و آحاد مردم از سلامت معنوی اسلامی، هرچه بیش‌تر و دقیق‌تر، از قرآن کریم الهام بگیریم و از آن تبعیت کنیم.

بر این اساس، فرهنگستان علوم پزشکی جمهوری اسلامی ایران با محوریت «گروه سلامت معنوی اسلامی» به منظور گفتمان‌سازی مقوله سلامت معنوی اسلامی در کشور و در راستای رویه برگزاری همایش‌های علمی سالانه خود، درصدد تدارک همایشی علمی در سطح ملی و با مشارکت دستگاه‌های ذیربط، با عنوان «قرآن، سلامت معنوی اسلامی و جامعه» برآمد تا نحوه تحقق سلامت معنوی قرآن‌بنیاد را در ابعاد و شئون مختلف جامعه، مورد واکاوی و بررسی قرار دهد.

اهداف همایش:

۱. آشنایی مخاطبان با سلامت معنوی در قرآن
۲. واکاوی مبانی، مسائل و نتایج سلامت معنوی در قرآن
۳. بررسی ارتباط سلامت معنوی قرآن‌بنیاد با ابعاد مختلف سلامت جامعه
۴. مطالعه راهکارهای اجرایی و نهادینه‌سازی سلامت معنوی قرآن‌بنیاد در سطح جامعه
۵. استفاده از ظرفیت محیط‌های آموزشی و ارائه مراقبت‌های سلامت برای رشد و ارتقاء معنویت و اخلاق اسلامی در جامعه

برگزارکننده همایش:

- فرهنگستان علوم پزشکی جمهوری اسلامی ایران (گروه سلامت معنوی اسلامی، با همکاری گروه‌های ذیربط مانند گروه قرآن، عترت و سلامت و گروه سلامت اجتماعی)

مشارکت‌کنندگان در همایش (فهرست پیشنهادی):

۱. پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی
۲. مؤسسه آموزشی پژوهشی امام خمینی (ره)
۳. نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها
۴. مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه کشور
۵. دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی
۶. شورای عالی فضای مجازی
۷. وزارت آموزش و پرورش
۸. وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
۹. وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
۱۰. وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
۱۱. وزارت ورزش و جوانان
۱۲. دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی بقیه الله (عج)
۱۳. دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران
۱۴. دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران
۱۵. دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی قم
۱۶. دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اصفهان
۱۷. دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شیراز
۱۸. دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مشهد
۱۹. دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید بهشتی
۲۰. دانشگاه علامه طباطبایی (ره)
۲۱. دانشگاه امام صادق (ع)
۲۲. دانشگاه تهران

۲۳. دانشگاه تربیت مدرس
۲۴. دانشگاه شهید بهشتی
۲۵. دانشگاه فرهنگیان
۲۶. سازمان مطالعه و تدوین کتب دانشگاهی در علوم اسلامی و انسانی (سمت)
۲۷. بسیج جامعه پزشکی
۲۸. سازمان نظام پزشکی
۲۹. سازمان نظام پرستاری
۳۰. سازمان نظام روانشناسی

محورهای اصلی همایش (عناوین میزگردهای تخصصی):

۱. چیستی، مبانی، شاخص‌ها، الگوها و روش‌شناسی سلامت معنوی در قرآن (همراه با نقد نظریه‌های رقیب و معارض)
  ۲. ارتباط سلامت معنوی قرآن‌بنیاد با دیگر ابعاد سلامت
  ۳. سلامت معنوی قرآن‌بنیاد و ابعاد تمدنی، فرهنگی و هنری جامعه
  ۴. سلامت معنوی قرآن‌بنیاد، خانواده و فرزندپروری
  ۵. سلامت معنوی قرآن‌بنیاد و نظام تربیتی و آموزشی (با تأکید بر نقش مسجد، مدرسه، حوزه علمیه و دانشگاه)
  ۶. سلامت معنوی قرآن‌بنیاد و رسانه، فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی
  ۷. سلامت معنوی قرآن‌بنیاد و محیط‌های بهداشتی و درمانی
  ۸. راهکارهای نهادینه‌سازی سلامت معنوی قرآن‌بنیاد در سطح جامعه
  ۹. سلامت معنوی قرآن‌بنیاد و جوانان (میزگرد دانشجویی)
- تذکر: میزگرد دانشجویی، با تشکیل «زیرگروه جوان» و با مشارکت و برنامه‌ریزی دانشجویان جوان و نیز با تأکید بر «نقش رسانه و فضای مجازی در شخصیت و سبک زندگی جوانان» برگزار می‌گردد.

ارکان همایش:

۱. رئیس: دکتر سیدعلیرضا مرندی رئیس فرهنگستان علوم پزشکی
۲. دبیر علمی: دکتر حسن ابوالقاسمی رئیس گروه سلامت معنوی اسلامی فرهنگستان علوم پزشکی
۳. شورای علمی: معاونان آموزشی دستگاه‌های برگزارکننده و مشارکت‌کننده (به عنوان شخص حقوقی)، به علاوه چند استاد متخصص در موضوع سلامت معنوی (به عنوان شخص حقیقی)
۴. دبیر اجرایی: جناب آقای سیاوش لاجوردی کارشناس گروه سلامت معنوی اسلامی فرهنگستان علوم پزشکی
۵. دبیر تخصصی میزگرد اول و دوم (با محوریت پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی): حجت الاسلام محمدعلی اسدی‌نسب

مخاطبان همایش:

استادان حوزه و دانشگاه، طلاب و دانشجویان علوم پزشکی و علوم انسانی، مدیران ارشد، صاحب‌نظران و ارائه‌کنندگان مراقبت‌های بهداشتی درمانی

مکان و زمان همایش:

۱. مکان: شهر مقدس قم (محل دقیق، از طریق هماهنگی و تعامل با دانشگاه علوم پزشکی و خدمات درمانی قم تعیین خواهد شد).
۲. زمان: چهارشنبه و پنجشنبه و جمعه، مورخ ۲ و ۳ و ۴ اسفند ۱۴۰۲ / از ساعت ۸:۳۰ تا ۱۶ (روز ۴ اسفند، تا ظهر)

تسهیلات محل برگزاری همایش:

۱. برگزاری همایش به نحو حضوری (فیزیکی) است. با این حال، امکان ارتباط مخاطبان همایش به نحو مجازی و برخط نیز فراهم خواهد بود.
۲. استفاده از تجهیزات کیفی دیداری و شنیداری، مانند نمایشگر یا ویدئو پروژکتور، به طوری که صوت و تصویر به شکل مطلوب عرضه شود، مورد تأکید است.

۳. ارائه مقالات پذیرفته شده در خارج از میزگردهای تخصصی، به صورت "پوستر" (در صفحه نمایشگر) انجام می شود.
۴. مناسب است مباحث همایش در قالب پاور پوینت ارائه شود تا تأثیر دیداری لازم را داشته باشد و در حافظه حاضران در همایش بنشیند.
۵. امکان ثبت و ضبط و یادداشت برداری از مطالب توسط حاضران در همایش به شکلی که حین و بعد از همایش، امکان طرح پرسش یا یادآوری مطالب فراهم باشد، ضروری است.

نکاتی در راستای اثربخشی همایش:

۱. مکاتبه رسمی فرهنگستان علوم پزشکی، با دستگاه‌های مشارکت کننده، به منظور تبیین اهمیت همایش و ضرورت معرفی نمایندگان دستگاه‌ها
۲. برگزاری جلسه مشترک توسط فرهنگستان علوم پزشکی، با حضور نمایندگان دستگاه‌های مشارکت کننده، به منظور تعیین محورهای همکاری دستگاه‌ها با همایش
۳. مکاتبه رسمی وزارتخانه‌های ذیربط و مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه کشور، با بخش‌های تابعه خود، به منظور توجیه همایش و اهمیت حضور و مشارکت استادان و دانشجویان در آن
۴. طراحی سایت ویژه همایش، جهت معرفی و ثبت مشخصات نویسندگان، چکیده‌ها و اصل مقالات
۵. ثبت همایش در پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC)، سیویلیکا و ...
۶. ارائه مطالب در میزگردهای تخصصی توسط استادان فاضل و آشنا با مقوله سلامت معنوی در حوزه و دانشگاه
۷. ارائه مطالب هدفمند و قابل جمع بندی مطلوب به شیوه ساده و قابل فهم مخاطبان عادی و اجتناب از کلی گویی و پیچیده سازی مطالب
۸. تهیه «چکیده مبسوط» (حاوی: زمینه و هدف، روش، یافته‌ها و نتیجه گیری) توسط ارائه دهندگان مقالات و جمع و چاپ آنها در قالب یک کتابچه و توزیع آن در همایش (در صورت امکان، چکیده مبسوط به زبان انگلیسی هم ارائه شود)
۹. مستندسازی چکیده‌ها و اصل مقالات، و انتشار مقالات پذیرفته شده در مجلات «فرهنگ و ارتقاء سلامت» و «سلامت معنوی» (پس از اعمال اصلاحات مورد نیاز)

۱۰. ارائه مستندات «کارگاه دانش‌افزایی و مهارت‌آموزی سلامت معنوی» و «هم‌اندیشی علمی سلامت معنوی»، شماره‌های مرتبط «مجله فرهنگ و ارتقاء سلامت»، «مجله سلامت معنوی»، و «درسنامه آشنایی با سلامت معنوی اسلامی، ویژه آموزش عالی سلامت» به مدعوین
۱۱. حضور اعضای «کارگروه تخصصی سلامت معنوی، اخلاق و تعهد حرفه‌ای» کلان‌مناطق وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و نیز اعضای «گروه سلامت معنوی اسلامی» فرهنگستان علوم پزشکی، در همایش
۱۲. حضور جدی و فعال دانشجویان خاصه رشته‌های علوم پزشکی در همایش.

برنامه اصلی همایش:

۱. افتتاحیه: رئیس فرهنگستان علوم پزشکی
۲. ارائه گزارش همایش: دبیر علمی همایش
۳. سخنرانی‌های اصلی: رئیس محترم مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه کشور، رئیس پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، دبیر شورای عالی انقلاب فرهنگی، و رئیس نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها
۴. ارائه مقالات برگزیده در میزگردهای تخصصی
۵. اختتامیه

تذکرات:

۱. مقالات همایش، هم به صورت سفارشی و هم در قالب فراخوان عمومی دریافت خواهند شد.
تذکر: پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی درصدد است با همکاری دانشگاه علوم پزشکی و خدمات درمانی قم، حدود ۳۰ مقاله علمی مرتبط با موضوع «قرآن و سلامت معنوی» را به صورت سفارشی گردآوری، تدوین و چاپ نماید.
۲. هر میزگرد تخصصی، عهده‌دار یک محور اصلی همایش و حاوی سه ارائه مقاله خواهد بود.
۳. در انتهای هر میزگرد تخصصی، پرسش و پاسخ (به صورت کارگاهی و حتی المقدور با طرح مباحث چالشی) انجام خواهد شد.

۴. به جهت لزوم بهره‌گیری همه شرکت‌کنندگان همایش از مباحث میزگردهای تخصصی، میزگردها به صورت متوالی و در سالن اصلی برگزار می‌شوند.

برنامه‌های جنبی همایش:

۱. تجلیل از یک استاد چهره سلامت معنوی در عرصه علوم پزشکی کشور
۲. توزیع کتاب مجموعه چکیده مقالات همایش
۳. پخش نماهنگ‌های تصویری و پویانمایی‌های تهیه‌شده توسط فرهنگستان با همکاری دیگر دستگاه‌ها در موضوع سلامت معنوی

امور رسانشی همایش:

۱. ایجاد «کمیته رسانه» به منظور تبلیغات هدفمند همایش
۲. تهیه پوستر فراخوان مقالات همایش
۳. تهیه بنر، تیزر، کلیپ تصویری و ... در رابطه با موضوع همایش
۴. مکاتبه با رسانه ملی و خبرگزاری‌های مرتبط جهت اطلاع‌رسانی و پوشش خبری همایش
۵. برگزاری کنفرانس خبری با حضور رئیس و دبیر علمی همایش و نیز دبیر تخصصی میزگرد اول و دوم
۶. تهیه ویژه‌نامه (حاوی چند یادداشت و مصاحبه با استادان کشور در موضوع همایش) جهت توزیع در همایش
۷. ایجاد «میز رسانه» در محل برگزاری همایش، جهت فعالیت‌های تبلیغی و رسانشی حین برگزاری همایش

و در صورت امکان:

- برگزاری جشنواره دانشجویی با عنوان «هنر معنوی» در قالب تولید اطلاع‌نگاشت، وب‌آوا، نماهنگ تصویری، پویانمایی، فیلم کوتاه و ... جهت تقدیر از ۳ مورد برتر.

تهیه و تنظیم:

گروه سلامت معنوی اسلامی فرهنگستان علوم پزشکی جمهوری اسلامی ایران